

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 642/2022
29.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миљан Лабовић, адвокат у ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, ради поништаја решења и утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2112/21 од 01.10.2021. године, у седници одржаној 29. септембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2112/21 од 01.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1242/20 од 22.02.2021. године у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца против туженог, па је утврђено постојање радног односа тужиоца на неодређено време код туженог почев од 21.03.2017. године, на пословима радног места ... у ЈП ЕПС, Технички центар ..., Сектор за ..., Служба за ..., број позиције .., па је решење туженог број .. од 01.07.2019. године, којим је тужиоцу престао радни однос дана 30.06.2019. године поништено као незаконито и обавезан је тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 139.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2112/21 од 01.10.2021. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца према туженом, да се утврди постојање радног односа тужиоца на неодређено време код туженог почев од 21.03.2017. године, на пословима радног места ... у ЈП ЕПС, Технички центар ..., Сектор за ..., Служба за ..., број позиције .., затим да се поништи као незаконито решење туженог број .. од 01.07.2019. године, којим је тужиоцу престао радни однос дана 30.06.2019. године и обавезе тужени да тужиоца врати на рад и одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду 13.03.2015. – 30.06.2017. године био радно ангажован код туженог по основу закључених 9 уговора о обављању привремених и повремених послова, да би потом парничне странке закључиле уговоре о раду на одређено време са трајањем од по 12 месеци и то у периоду од 01.07.2017. до 30.06.2018. године и од 01.07.2018. до 30.06.2019. године. По овим уговорима је, за све време свог ангажовања код туженог, тужилац обављао послове на радном месту ... у ЈП ЕПС, Технички центар ..., Сектор за ..., Служба за ..., број позиције .., који послови су систематизовани Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији код туженог и који се састоје у самосталном обављању послова уз повремени надзор непосредног руководиоца, управљању базом података запослених (чување документације, управљање радним временом, захтеви и жалбе) и других послова, који су дефинисани у оквиру послова Техничког центра, те других послова који се по основу одговарајућег уговора могу дефинисати и извршавати као услуге члану ЕПС групе и трећим лицима. Тужилац између закључених уговора није имао прекид у раду, а радни однос му је престао дана 30.06.2019. године, доношењем оспореног решења о престанку радног односа због истека рока на који је заснован.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су се стекли услови за примену члана 32. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...75/14), па је у складу са чланом 37. став 1, 2. и 6. истог закона, тужилац стекао код туженог (без обзира на назив закључених уговора) статус запосленог на неодређено време, што оспорено решење туженог од 01.07.2019. године чини незаконитим. Из наведених разлога, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио и одлучио као у ставу првом изреке првостепене пресуде.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби туженог, дошао до другачијег закључка, па је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца. Према оцени другостепеног суда, првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право и то одредбу члана 27е став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ број 108/13...72/19). У складу са наведеном одредбом, а имајући у виду да је у утуженом периоду, од марта 2015. године па закључно са јуном 2019. године, био на снази Закон о буџетском систему, то према становишту другостепеног суда тужилац спада у категорију нових лица, са којима тужени није могао да заснује радни однос на неодређено време због чега, супротно закључку првостепеног суда, није било услова за преображај његовог радног односа код туженог у смислу наведених одредби Закона о буџетском систему. Другостепени суд налази да је тачно да је тужилац са туженим током спорног периода закључио више сукцесивних уговора о привременим и повременим пословима и уговора о раду на одређено време, по основу којих је током радног ангажовања код туженог обављао исте послове, али наведене околности нису од утицаја имајући у виду обавезну примену одредби Закона о буџетском систему. Како нису испуњени услови за

преображај тужиочевог радног односа код туженог на одређено време у радни однос на неодређено време, то другостепени суд закључује да није основан ни остали тужбени захтеви, чија основаност зависи од одлуке о преображају радног односа на неодређено време. Тужиоцу је радни однос код туженог престао по сили закона истеком рока на који је заснован, у смислу члана 175. тачка 1. Закона о раду, што је оспореним решењем туженог од 01.07.2019. године само констатовано, те исто има деклараторни карактер.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је тужбени захтев тужиоца одбио и то из разлога наведених у образложењу побијане пресуде.

Чланом 197. став 1. Закона о раду прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години закључити уговор о обављању привремених и повремених послова. Законско ограничење трајања привремених и повремених послова не може се према наведеној одредби продужавати. Даље, одредбом члана 37. став 1. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба. Ставом два истог члана предвиђено је да послодавац може закључити један, или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима, или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Ставом шест наведеног члана 37. предвиђено је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона, или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Према налажењу Врховног касационог суда, правилно је оценио првостепени суд да су у конкретном случају уговори о обављању привремених и повремених послова закључени противно цитираној одредби члана 197. став 1. Закона о раду, које је заправо првостепени суд све третирао као један уговор о раду на одређено време, време које је свакако дуже од 24 месеца, а што је пак противно члану 37. став 2. Закона о раду. Међутим, правилно је другостепени суд закључио да се у односу на тужено јавно предузеће примењују одредбе о забрани заснивања радног односа прописане Законом о буџетском систему, које првостепени суд није имао у виду приликом одлучивања.

Одредбом члана 27е став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ број 108/13...72/19) прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Изузетно од става 34. овог члана, радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављање мишљења министарства, а што током поступка није утврђено да је прибављено. Укупан број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основима, код корисника јавних

средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених. Изузетно од става 36. овог члана, број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, може бити већи од 10% укупног броја запослених, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства (став 35-37). Чланом 105. истог закона, прописано је да ако су одредбе других закона односно прописа, у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Према ставу Врховног касационог суда, одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места код корисника јавних средстава су *lex specialis* значе да је радно ангажовање тужиоца било противно закону. Дакле, нема места примени одредбе члана 37. Закона о раду, на који члан се првостепени суд позвао у прилог основаности тужбеног захтева, јер се њеној примени супротставља одредба члана 27е став 34. у вези са чланом 105. Закона о буџетском систему. Прописима којима се ограничава број запослених на неодређено време императивног су карактера. Стога, они не могу бити дерогирани претпоставком преображаја радног односа из уговора о привременим и повременим пословима, те уговора о раду на одређено односно на неодређено време, јер би то довело до повећања броја запослених на неодређено време у односу на максимални број утврђења броја запослених на неодређено време код послодавца, који као корисник јавних средстава подлеже законском ограничењу. Са тим у вези су неосновани наводи ревизије да се тужилац не може сматрати „новим лицем“ и да не тражи заснивање новог радног односа већ утврђивање постојећег радног односа на неодређено време, када је тужилац ступио на рад за време важења Закона о буџетском систему, те свакако није ни могао засновати радни однос на неодређено време дана 13.03.2015. године. Другостепени суд је приликом одлучивања о тужбеном захтеву наведено имао у виду, те је нашао да је у периоду закључења првог уговора о обављању привремених и повремених послова, па све до истека последње закљученог уговора о раду на одређено време, био у примени наведени Законом о буџетском систему и да нису били испуњени услови за преображај радноправног статуса код туженог.

С обзиром на напред изложено, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, па је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Бранко Станић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**